

A NOSA TERRA

Idearium da «Irmandade da Fala» na Galiza e nas colonias
d'América e Portugal

ANO MCMXXI

SUMARIO

En col do arredismo, por Victoriano Taibo.—*Vellos poetas galegos* (Martín Codax).—*Espansión e nazionalismo*, por Ramón Vilar Ponte.—*Cigalladas*, por Salvador García F. de Bodaño.—*Verbas do Presidente da Cataluña*.—*Teatro galego*.—*Lembranza d'amore*, (versos), por A. Vilar Ponte.—*A farsada electoral*.—*Mondariz templo de enxebrismo*.—*Historia dos movementos nazionalistas*.—*Peneirando*.—*Follas novas*.—*Propaganda agraria*.—*Desamor* (versos), de Avelino Rodríguez Elías.
D .Miguel Xil Casares-A Escola Normal de Maestras.

PREZOS DE SUSCRIZON: Na Cruña, ô mes, 40 ctmos.; Fora, trimestre, 1'50 ptas.
América, trimestre, 2 ptas.; Coste d'un número, 15 ctmos.—Pagos adiantados

Redaición e Administración: Praza María Pita, 17, baixos, CRUÑA

Camisería, Corbatería
e Guantería

Enrique Roca

REAL, 28-A CRUÑA

NOVELTY
PLANCHADEIRO DE MODA
GRANDES TALLERES
DE LAVADO E PRANCHADO DE ROUPA NOVA E DE USO

Despachos contraes: A CRUÑA, Cantón Pequeno 12
VIGO, Praza da Constitución, 12

Sucursaes na Cruña: Estreita de San Andrés, 12
Praza de Azcárraga, 4-San Agustín, 22

Sucursal en Vigo: Circo núm. 5

Todal-as nosas sucursaes ostentan un letreiro como sinal, que reproduce a marca de garantía xa coñecida.

Recíbense encargos de fora, y-espídense por medio das nosas sucursaes. Si no lugar onde vostede reside non-a hay, sírvase manifestarnos seus desexos de mandárenos os seus encargos.

Os viños e coñás millores
son os que se porta a casa PEDRO DOMEQ de **Xerez Fronteira**, fundada en 1734. A casa máis antiga de Xerez.

O vermou máis selecto
de mundial e reconocida sona é o **Cinzano** (Torino).

Pra viños de mesa
non hai outros com'os dos cosecheiros esportadores señores
R. López de Heredia (Haro)
Casa Central: PLAZA DA EQUITATIVA-MADRID

Representante esclusivo (matriculado) de todas estas marcas:

JOSÉ C. JUNCOSA
Galera 39 e 41 - 2.º piso-A Cruña

PAULINO FREIRE

BOUZAS-VIGO

Sucursaes: en CRUÑA--FERROL

Redes d'algodón pra tarrafa.
Aparellos, armados e en panos, pra barcos pesqueiros.
Malletas de abacá e cáñamo alquitranado.
Cables de aceiro, ingleses.
Aceites mineraes e vexetaes, e surtido completo pra maquinaria e pesca.

— Santa Lucía, 26 e 28 - A CRUÑA —

"Patente-Salvavidas"

O millor pra pintar os fondos dos barcos. Ganou Diroma de Honore, Gran premio e medalla de ouro nas Exposicións de París-Londres.

REPRESENTANTE
F. Bertran e Mirambell
VIGO-CRUÑA

O Café Novo

Urzáiz, II -- BAYONA

O DIPUTADO POR VEIRAMAR

Novela de Gonzalo López Abente

Esta interesante e modernísima novela en idioma galego, está posta a venda nas principais librerías de Galicia.

PRECIO: 3 REAS

Véndese—Na Cruña, Administración «A Nosa Terra», e Irmandade da Fala.—Ferrol, Librería de Comadira e de Gerardo Castro, en Lugo.

La Modernista
GRAN SALON DE BARBERÍA

DE

RAMOS E ACEA

San Andrés, 94-1.º — A Cruña

Establecemento de primeiro orde, dotado de estufa de desinfección e todos os aparellos hixiénicos. Especialidad en lavados de cabeza, locíos e fricións de todas clases.

NOTA: N'este establecemento atopará o público un servizo permanente a cargo dos seus propietarios, antigos dependentes das máis importantes pelquerías d'esta capital.

A NOSA TERRA

BOLETÍN QUINCENAL

ANO V—NÚMERO 135—28 FEBREIRO 1921

En col do arredismo

Eu non son arredista: non podo selo.

Non son arredista porque levo no corazón o sentimento d'irmandade dos homes e dos pobos; e sentire esta arela fraternal é tere na alma o vencello d'ouro que nos pon a carón de tódol-os espíritos ceibes, de tódol-os peitos nos que lateja a idea de liberdade e humanidá.

Eu non son arredista: non podo selo.

Emporiso.....

A fraternidade entre dous homes ou entre dous pobos devén moitas voltas do concepto que un teña do outro.

Podemos sentir o noso corazón vendellado do de quen nos asoballou e escarneceu?

E aqués que desde outrora veñen a colto aldraxándonos e tecendo arredor do noso nome e da nosa sona a tea vi de todas as calumnias, aqués que amontoaron por de riba da nosa vida a morea fedenta de tantas e tantas albugadas sanguentas e ridículas... sintiton algunha volta un so nisco d'amore e fraternidade escondra nós?

Quén rouba, firse e asoballa é irmao?

A Galiza tirároulle a fala e deixaron-a sin ensamentito; derrumbaron-lle as leis, privando-a de libertadá; os "trabucos" injustos, armas dos obos gavillantes—afundiron a sua economía, e foi pobre.

Cando a viron apouvigada por todas as desgracias ríronse d'ela.

A Galiza non e arredista. A Galiza extremaron-a arredaron-a como a un doente de males gafosos.

E guindáron-a no corruncho do esquezo a chorar e sa-lalar.

Mas, n'ise corruncho, esquecido entrou a tal xola do sol que todo o olleece, limpa e purifica.

A Galiza ergueu-se n'unha cubiza tola de vida e liberdade.

Extrañalle a alguén que se sinta egoísta?

N'veu tantos seculos extremada que non coñece á v'cidade.

Emporiso.....

Eu non son arredista: non podo selo.

Levo tan metido no corazón o sentimento de fraternidade dos homes e dos pobos!

VICTORIANO TAIBO.

Eispansión e nazonalismo

Ante as diferentes cualidades beneficiosas do nazonalismo destaca poderosamente pol-a sua eficacia a cualidade de sere, como di con moito acerto o esquitore inglés Mr. Chesterton, non soio unha barreira á invasión, sinón tamén unha barreira á eis-

pansión. O nazonalismo tén, ademais da propiedade ventaxosísima, e pol-o mesmo merecente das máis ferventes loubas, de sere como un dique no que veñen a estrelárense as arelas e os propósitos absorventes e asimilistas dos pobos contaminados pol-a malfadada febre imperialista, a propiedade non menos proveitosa de constituír a xeito de unha negación rotunda e terminante dos afans e as cobizas d' eispansión territorial, qu'en si leva en primeiro termo toda acción imperialista.

E facilmente compréndese que sendo o sentimento nazonalista xermoladore de unha modalidade antieispansiva no senso, craro é, de asoballamento e dominio de terras alleas, tal propiedade leva implicitamente á concrusión pacifista, unha concrusión que poidera chamarse antibélica, negadora dos conflitos armados, toda vez que na maioría das ocasións taes conflitos reconecen como o desexo ilexítimo de adonárese da propiedade allea; o que na esfeira dos feitos individuais chámase, crara e sinxelamente, roubo, hurto ou latrocinio.

Os motivos de tan honorante modalidade, que antre outras moitas igualmente beneficiosas amostra o nazonalismo, pódense reducir a un soio. Dende o momento en que o nazonalismo finca toda a sua doutrina, convetíndoa en base sua, na intanxibilidade das nazonalidades naturaes, na sua reconstrucción e restablecemento sempre qu'eisistisen tentativas de rachadura ou asoballamento das mesmas, é lóxico, pro de unha lóxica esmagante e deslumeadora a sua oposición irreductivel a todo o que signifique o máis cativoiro intento de ataque a aquela intanxibilidade prena, total, qu'é esenza mesma da perfecta autonomía e do compreto autodominio, pilares nos que se asenta a indispensable liberdade. E como todo intento de ataque á intanxibel integridade nazonal, da que o nazonalismo fai a sua primeira e máis ineludivel condición i-eisixenza, por cativoiro, e fallo de importancia que semelle, terá de sere de cote a base de unha eispansión, sexa do xeito que sexa, resulta, pois, que o desenrolo do sentimento nazonalista ven a sere o esvaimento, o desbote dos propósitos eispansionistas. E taes propósitos, por ista circunstanza, ficarán axuntados na tendenza oposta ô nazonalismo, ou sexa no imperialismo, por virtude de unha natural polarización.

O nazonalismo, atento de cote á tarefa ergueita e sán de reducir cada pobo ôs lindeiros que a natureza eispontaneamente lle impón, de ningún xeito pode amostrear conformidade con aquilo que signifique ainda o máis lixeiro propósito ou tentativa de contravención das leis naturaes, e istas leis naturaes que a vountade human difizlemente pode achoutare, con caridade amostran, sen que queipa o menor lugare a dúbidas, os marcos dentro dos que cada pobo ten asiñalado o espazo pra o seu afinamento e desenrolo. Logo todo o que sexa esquencimento ou falla de concesión de valore a taes leis será, de un xeito ineludivel, ire en contra do que o imperativo natural manda. E todos sabemos que a oposición a tal imperativo ten de sere, á longa ou á curta, máis axiña on máis tarde, rectificad a forza pol-o fracaso rotundo ou pol-o desgaste inútil d' enerxías non reco-bráveis xa tan facilmente, e pol-o mesmo desaproveitaveis pra toda labore serea e d' eficacia,

Eis, por conseguinte, como a eispansión indo en contra de

que craramente indica a natureza, de aquilo que se axunta ó seu imperativo, non pode por menos achárese en irreductível oposición cō sentimento nazonalista, que de un xeito rotundo, firme impon óspobos a obriga, non recusavel por nada nen por ninguén, de atender o goberno eisclusivo do seu territorio, da casa propia, coá prohibición absoluta de misturárese nas cuestións alleas, no terree alleo, ultrapasando os lindeiros que lle pertencen, sempre e cando unha acción mancomunada de as diferentes nazonalidades movidas por un outo sentimento de xustiza e d'equidade non-as impulsase a unha intervención, duradeira tan soamente o tempo que fose mester pra restaurare e establecere o dereito conculcado, ou a xustiza aldraxada e tripada.

Ademáis, e prescindindo de todo o devandito, a eispansión territorial trai consigo de cote, máis ou menos axiña, o xurdimiento, dentro do Estado que a leva a cabo, dos graves problemas do irredentismo. As xentes dos territorios asoballados pol-a forza tardarán en produciren conflictos o tempo que tarde n-elas a iniciación do espertare patriótico. Dende que tal suceda, pódese afirmare que a felicidade e a paz findaron no Estado en cuestión. E un día e outro, con máis forza ou con menos forza, os conflictos sucederanse con intensidade suficiente, por pouca que ista sexa, pra perturbar e mantel-a anormalidade infecunda dentro do Estado eispansionista, e ó remate, non terá outro remedio que findar por prestare o seu acatamento a feitos que reconecidos e legalizados denantes houberan aforrado xornadas vergoñosas e tristesiras...

RAMON VILLAR PONTE.

VELLOS POETAS GALLEGOS

Martín Codax

S. XII-XIII

CÁNTIGA

Ondas do mar de Vigo,
Se vistes o meu amigo?
E, ai Deus, se virá cedo?

Ondas do mar levado
Se vistes o meu amado?
E, ai Deus, se virá cedo!

Se vistes o meu amigo
O porqué eu sospiro?
E, ai Deus, se virá cedo?

Se vistes o meu amado
O porque hei gran cuidado?
E, ai Deus, se virá cedo?

CIGALLADAS

— Traxedia —

Morria a tarde. Aló n-o fondo d-o val inda s'escoitaba o marmurio descompasado d-as xentes. O gaiteiro, por encárrago dos mozos deixará de tocar. Todos eran corriños arremoiñados n-o campo d-a romaxe. As olladas eran interrogación pero naide s-espricaba como fora... naide tería o valere de falar...

Testigos?... Calquera decraraba en contra d-o señor... O mesmo xuez «incou» o sumario con certo «escrúpulo»...

D-él desprendíase que o morto Xaquín de Louro, era home de moi malos antecedentes, camorrista, enemigo da relixión... e sobor todo «perturbador» d-a pas pública con aitos de porpaganda nomeada agraria, pero no fondo *bolchevique*... O asesino, rapas eixempro de virtudes, sensato, e nada provocadore N-os «autos» dábanllo «don»...

Todo-lo testigos decrararon o mesmo: non viran nada...

Mais a Federación non s-ía resinar e nomeou abogado pra que se «entendera» n-o «asunto»...

Soio s-hachou un testigo de cárrego que se non deixou sobornar: era a orfiña, a filla de Xaquín, anxo que recollera n-un bico a alma de seu pai... Pro, que valería ista proba diante d'uns médicos despostos a esnaquizala?... A probe orfiña malpocadol alcontrábase *tola*...

Na concencia de todos estaba a seguranza de que o crimen se cometera pra vengar «xustos» agravios. Había que desfacerse d-o honrado labrego, d-o porpagandista infatigabel qu-ía crevando os cimentos d-a oligarquía. Naide millor que ti, dixol-lo pai, por alcanzarche os beneficios da miña «inunidade»... I eisí foi. Cando todos s-advirtían n-a romaxe, cando o baile i-a tolería moza eran máis no seu apoxeo, a puñalada traidora parteu o corazón de Xaquín. Unha sorrisa ategada de dozura tingueull'os beizos cal-a derradeira protesta d-aquela alma que tanto amara e que xa non voltaría endexamais a sinalar marchando diante, o camiño d-a Libertá...

— Aurora —

O «conto» sobreseuse por falla de proba...

A orfiña medrara en anos, en amore ó paiciño morto i-en odio ós señores que non faguían xusticia...

E n-a mañán, n-unha mañán de primadeira, de froles e de sol, d-arumes e paxariños, cando as derradeiras pingotas de rocío termelaban nas follas d-os lirios...

Entrou pol-a horta e subeu moi quedañamente as escaleiras...

O vello cacique dormía tranquilamente, coa indiferenza dun xusto.

Ela arrechegouse paseniño, paseniño, cal si tivera medo de si mesma... Seus ollos brilaron c-unha lus eistrana... Logo... Logo... unha gargallada terrible encheu o sobrado...

A orfiña diant-a preispeitiva d-o qu-ía faguer toleou ralmente...

Unha convulsión horribel i-un rego de sangue... foi a resposta do vello cacique, que tantos irmans guindara n-a miseria...

Ela saiu destonces coa axilidade d-un lóstrego; semellaba un pantasma abançando por riba do valo d-a horta... Suas perniñas, de brancura de neve; seu traxe, o mesmo traxe do día da traxediá, raído pol-o uso...

Doblaron as campás... Cantano os paxariños n-unha silveira lonxana... O sol riase n-as outuras... O can oubizou n-o caserío d-o que fora señor de terras e facendas... Os civiles ó pasare pol-o sombrizo cimitero d-aldea, toparon-a toliña chorando sóbor d-a cova onde repousa seu pai...

Oxe en todo-lo peitos ten un recunchiño d'amore, todos ll-adican unha pregaría, todos a adoran... Porq-ela foi a Judith d-aquela nova Bethulía, que medrou i-ê felis, libre d-ás pouteñas aldraxantes de Holofernes... n-aquela mañán de primadeira, n-aquela *aurora* triunfal.

S. GARCIA-FERNADEZ DE BODANO.

Suscríbese vostede

A N O S A T E R R A

Verbas do Presidente da Cataluña

O Sr. Puig e Cadalfach, comentando o feito pol-o Goberno de Dato coa acta de Torroella de Montgri, dixo o seguinte:

«A conducta do Goberno resulta moi proveitosa para a campaña arredista y-a máis eficaz de cantas neste senso fanse na Hespaña. A min me non desespera este resultado e aceito a conducta do Goberno como unha axuda.»

Teatro Galego

“MARIA ROSA” (Drama en dúas xornadas de López Abente)

Na “Irmandade da Fala” da Cruña, estrepou se con moito éxito o drama en dúas xornadas en prosa, c’un in-xtrato en verso, do ilustre poeta, noso querido irmán, Gonzalo López Abente, cuio título dixemos:

“María Rosa” —primeira produción teatral do autor de “Aentos da Raza”— proba que este ten condicións d’abondo para triunfar na literatura escénica, como triunfou na poesía e na novela.

Cantos asistiron ó estreno do seu drama, no que o elemento cómico e o patético áchanse maxistralmente mesurados, apraudiron con fondo entusiasmo os acertos notables de López Abente.

“María Rosa” —cuio final é de dramaturgo feito e direito— é unha obra boa que ven a sumarse ás poucas deica agora presentables con que conta o noso nascente teatro.

Unha aperta ó querido irmán, pol-o seu triunfo.

“ROSINA” Drama en tres xornadas de Jesús San Lois Romero.

O xa tan apraudido autor de “O Fidalgo”, unha das obras máis forte, mais enxebre e mais nobre do noso Teatro, agora acaba de amosar c’o estreno feito en Santiago, con grande éxito, con éxito escepcional, de “Rosina” que reúne todas as condicións que se percisan para pórse á beira dos mellores dramaturgos de Hespaña.

Non hai ninguén que lle supere na habilidade maxistral para mover os monicreques da farsa, nin quen leve ó taboado tésis máis interesantes e con figuras arrincadas da realidade máis perfectas, que este modesto bergantín dono d’unha intuición propia dos homes xeniaes.

As tres xornadas de “Rosina” chegan intensamente á alma do público. Hai nelas momentos d’inspiración que despertan os maiores entusiasmos. “Rosina” poriso, ha percorrer triunfalmente, moi presto, todos os escenarios da Galizia.

San Luis na súa nova obra combate o alcoholismo, os matrimonios de comeneucia. Los terribles defectos do tribunal do Xurado.

“Rosina” foi levada ó taboado con toda propiedade. Camilo Díaz, noso querido irmán, que é un pintor escepcional xa con sonda en toda Hespaña pol-o grande dos seus merecimentos, fixo unha decoración de campia d’unha novidade por ninguén superada.

“A MAN DE SANTIÑA” (Farsada en dos pasos de Ramón Cabanillas.)

Chegoú a nós un exemplar d’esta fermosa obra que

tantos éxitos conquireu nos moitos teatros douca se ten feito.

Leva un retrato do autor, o xenial poeta da Raza. A prosa d’esta farsada, prosa d’artista esquisito proba como o noso idioma serve cal poucos para a literatura máis so-ti e refinada.

“A man de Santiña”, venderáse como pan bándito.

Lembranza d’amore

Surdiu súpeta a lua trál-os pinos
que irtos érguense na cima montañosa,
como hostia sanguinienta e lumiosa
baixo palio d’escorzos pelengrinos

Seus lácteos fulgores diamantinos
tornaron a campia misteriosa...
¿Te non lembras?... Tua boea—neve e rosa—
mostrou meiga a rír seus dentes finos,

e un bico lle roubei con ansia tola:
i-ô sentir nos meus labres a frescura
d’aquela branca e linda dentadura,
ô trocarse ambas bocas n’unha sola,
nos teus ollos que o amor de lus enchía,
vin a Dios.... ¡i-adorei a eucaristía!

A. VILLAR PONTE.

A farsada eleitoral

UN RÉXIME APODRECIDO

As inúteis discusións de actas que datas atraís víferon celebrándose no pazo do perpetuo antroido, ou sexa no Parlamento, serviron como poucas veces, ou cicaís como nunca, pra faguere patente e ollabre, aínda ós máis cegos, toda a falsedade e a farsa que no actual réxime gubernamental háchanse choidas. De non vire de tempos un pouco arredados de nós o descreto do tinglado encarregado de gobernar e de legislar, abondarían as aludidas sesións pra faguer peñeren ás institucións intrasadas o pouco ou moito creto de que disfrutasen.

E’posível qu’en todo o mundo se non hache política comparábel á hespañola pol-o absurda e oposta á realidade que ista é. As solucións máis inverosímiles, as máis fantásticas deducións, os máis incongruentes resultados son os feitos que a cotío ela dona. E pra probalo ólese si-nón o debate pimeiramente aludido encol-das actas informadas pol-o chamado Tribunal Supremo de Xusticia. Fostas de releve unha e outra vez as anormalidades electoras cometidas enormidades que pol-o seu bulto opañanse ó ocultamento—e conseguido de un feito caseque espicito pol-os espositores dos abusos, o reconecimento

des por parte dos persoeiros do Poder executivo—o que equivale en boa lóxica a unha declaración de culpabilidade—, emporiso tal recoñecemento non foi de abondo en nengunha ocasión pra que eles, e con eles os seus secuaces, se pronunciaran tantas veces pranteouse o caso en contra de triunfo e o imperio da anormalidade, do abuso e da falsidade.

Pro aínda hai máis. O individuo inmaculado, o cidadán exemplar, o verdadeiro merlo branco do actual réxime, según queren os seus partidarios—o lector terase decatado de que falamos de ese modelo de slonxamento da realidade que se chama don Antonio Maura—impôs de rachare, ou pouco menos, as súas vestiduras, escandalizado pol-os desaforos que presenciaba, e de proclamar diante da farsa parlamentaria o atropello que 'os dictámenes postos á aprobación supoñían, lonxe de pronunciarse polo triunfo da que'l consideraba xusticia, axudando co seu voto, ven a realizare todo o contrario, donando vigore e actualidade a aquela soada frase e que nós modificamos decindo, supoñemos que acertadamente: "Eu non quito nen poño Rei, mais axudo ó meu siñore o oligarquismo imperante, sen o que, nen eu nen os meus poderíamos existir." "Un verdadeiro Pilatos".

E dimpois de todo isto, que solo é unha pequena modalidade dos atropellos e das enormidades que a cotío se cometen, aínda hai quen se abraia de que os abstencionistas da política aumenten de ano en ano; de que os enemigos do parlamentarismo e de toda acción política engrosen enormemente as súas filas; de que o grupo de desenganados da inutilidade da acción legal se faiga cada vez maiore. O raro, o estrano sería que sucedese o contrario diante dos exemplos amostradores que da cote e derradeiramente aínda con máis forza, venen faguendo ollare a todos como a existencia e o funcionamento mesmo do actual Estado hespañol son unha completa comedia que pra que nada se hache en oposición co que tal espectáculo existe, todo é simulado e aparente sen afinamento algún na realidade.

Agora ben, pra nós os que arelamos unha transformación radical e fonda no Estado hespañol, até o punto de que a transformación arelada faigh de que hoxe é instrumento de opresión e de asoballamento, orgaismo de convivencia e de interiroque de afectos, troque que unicamente será posible coa desaparición do Estado hispano e co nacemento, no seu canto, do Estado ibérico que hoxe por hoxe soio comprendemos e soio cobizamos os verdadeiros patriotas, os feitos a cuja categoría pertencen os lixeiramente apuntados e que conducen a unha acentuación cada vez máis fonda do descreto no constituído, e de descontento e de desengano nos difizilmente convencibles, sôn pra nós, pra o noso labore unha gran axuda e, polo mesmo, non poden por menos de seren recibidos con ledicia, toda vez que pasenifamente van colaborando na obra nosa de arredamento e derribe.

MONDARIZ TEMPLO D'ENXEBRISMO

Os exemplares irmáns Peinador

Os irmáns Peinador, que renden culto á gloriosa lembranza do seu venerable pai, procurando a dignificación e progreso de Galizia en todos os ordes, teñen aberto como

xa sabedes un concurso na súa interesante revista "Mondariz" para premiar con premios en metálico valiosos os mellores traballos sobre estes temas:

I Medios para que as provincias galegas establezcan a mancomunidad de orde económico, recabando do Poder central certas reformas tributarias, co fin de que teñan eficacia. Traballos que subsiguientemente deben de se realizaren para que a mancomunidad chegue a facer os camiños veciñás, estradas, tranvías, ferrocarrís eléctricos e máis obras públicas que o fomento da riqueza requira. Sistema d'administración que a Mancomunidad galega ten d'estabelecer.

II Xeito máis doado para a colleita, conservación e espallamento da música galega. Como podería chegarse ó establecemento d'un conservatorio rexional de música, d'unha sección ou escola de declamación, que insine os modos característicos que lle compren á escena galega. Xeito millor para que a música enxebre poida figurar nos reportorios das entidades filarmónicas peninsulares e estranxeiras, desenrolándoa dentro dos medios da técnica dos modernos compositores.

III Concurso da "Antiga casa galega" (Estudo da nosa arquitectura civil, da casa vivenda, con todas as variantes, dentro castela-pazo, até os humildes albergues dos labregos e marifeiros.)

Os traballos hanse d'enviar a Mondariz enantes do 1.º do Maio veñdeiro. E o acto de os premiare, faceráse n'unha solene festa n'aquel Balneario.

Nós temos para os irmáns Peinador, tan patriotas, tan cultos, tan bós e tan amigos nosos, un alaudito ategado d'afecto e admiración.

Eles poden serveren d'exemplo ós riqachos analfabetos de Terra.

Historia dos movementos nazona istas

Irlanda

VII

A cuestión relixiosa na Irlanda

HOME RULE IS ROME RULE (a autonomía é o goberno de Roma) dín os oraxistas, facendo tan insidioso xogo de verbas. Aínda hoxe os protestantes británicos canganlle ao nacionalismo irlandés unha sinificación do todo católica, do todo vaticanista. E preciso desconocer a historia do movemento irlandés, ou esquecer para facer tales afirmacións. Xa a nova Irlanda, na metade do século XIX, aceptou nas súas filas aos homes de todas as tendencias en cuestión relixiosa e tuvo entre os seus caudillos a patriotas protestantes. ¿Pode inorarse que Parnell, o gran Parnell, o «leader irlandés máis representativo, era protestante? En todos os partidos e en todas as institucións irlandesas teñen axudado e axudan os nacionalistas, sin diferenza de confesión relixiosa, como sucede na Liga Gaélica, que tuvo por representante a un protestante. Nos 80 deputados con que contaba na Cámara d'os Comunes, antes da guerra, Mr. Redmond, había 10 protestantes.

E ¿cómo pode decirse que o «Home Rule» é o mesmo que «Rome Rule», si a igrexa romana, non axudando ao movemento

nacionalista irlandés, dificultóuno, e combatéuno repetidamente? En mais d'unha vez o Vaticano e os mandatarios dos cregos, adoptaron unha actitude guerreante para os patriotas irlandeses.

O cardenal Cullen, xefe da igrexa irlandesa pol-os mediados do pasado século, seguiu, por inspiración de Roma, unha conducta do todo antinacionalista.

Este prelado prohibiu ao clero modesto que axudase ao movemento nazonal e chegou a obligal-os, nas eleccións, a que axudaran aos candidatos do goberno, tanto si eran protestantes como católicos. Sómamente o bispo Mac-Hale, que foi un grande patriota, negouse a cumprir a orde e fixo fronte ao cardenal Cullen.

No derradeiro século, de cando en vez que o movemento nazonal irlandés revirava-se ameazante, o goberno de Londres solicitaba axuda do Vaticano pra acabal-o. En decotadas ocasións púxo-se de parte de Inglaterra e en contra de Irlanda. Os papas estiveron mais a miúdo ao lado das comenencias diplomáticas que a dos sentimentos da relixión e da xustiza.

Por sabido que O'Connell era un fervente católico. Xa temos dito que ao ficar desprestixiado á face do seu pobo, quixo ir, enfermo xa de gravidade, á cibdade de Roma. Ao morrer en Génova, deixou no seu testamento aquelas solemnes verbas:

«Vaia a miña alma a Deus, o meu corazón a Roma e o meu corpo a Irlanda». Pois ben, o grande patriota mirou de cote con receo a acción do Vaticano na súa terra. A propósito d'esto dixo en famosas verbas: «Eu son sinceramente católico, más non son papista. Nego que o Papa teña autoridade temporal, nin directa nin indirecta, na Irlanda».

No 1814, entre o Vaticano e o Goberno inglés chegouse a un acordo en virtude do cual tiña que pagar o derradeiro ao clero da Irlanda, a troco da intervención da Coroa no nomeamento d'os bispos irlandeses, respecto ao cual pretendía odereito de veto. Esto equivalía a facer oficial a igrexa romana na Irlanda e poñela de certo modo e maneira baixo a dependencia do Goberno de Londres.

O Vaticano esforzouse en facer aceptar a reforma pol-os irlandeses. Pero éstos, con maioría de bispos e con O'Connell de fronte, negáronse a elo de todo.

Os bispos xuntados en Asamblea en Dublín, dirixiron a Pío VII unha exposición tan enérxica que decía o que sigue:

«Por mais que veneramos sinceramente ao Supremo Pontífice como xefe visible da Igrexa, non podemos concebir que os nosos temores pol-a sorte da Igrexa católica romana na Irlanda, poidan ou teñan podido deixar de ser tidos na conta por unha determinación de Vosa Santidade, adoptada ou prolectada, non sómente sin o noso concurso, si non en oposto nas nosas repetidas resoluciones e pol-a memoria por nós presentada e sostida con tanta competencia por monseñor Murray, noso diputado, que, en calidade de tal, era mais competente para informar a V.^a S.^a sobre o estado real e os intreses da Igrexa católica na Irlanda, que calquera outra persoa de quen V.^a S.^a teña podido informárese.»

No 1844, o «tory» Sir Robert Peel pediu a Gregorio XIV que intervisse para contrarrestar o movemento da «Nova Irlanda». Mais tarde todol-os fenianos católicos foron excolmugados, e ao morrer no 1861 un dos seus xefes, Mac-Manus, o cardenal Cullen negou sepultura católica ao seu corpo.

Cando Parnell promoveu a formidable axitación agraria, o Goberno de Londres, aterrorizado, solicitou o concurso do Papa León XIII para contrarrestar o movemento. E o papa publicou o decreto «De Parnellio» (1884), condenando a axitación promovida por Parnell. Ao seguinte día de publicado o decreto, o Arcebispo irlandés Croke tuvo unha entrevista con León XIII, e este quixo xustificare a súa actitude decindo que o movemento feito por Parnell tería consecuencias. As observacións do prelado, con-

testou León XIII: «Eu non son Papa de Irlanda, si non Papa da Igrexa universal, e non podo sacrificar a Igrexa por Irlanda».

«Non—contestou Croke—pero tampouco ten que sacrificarse Irlanda ás comenencias da Igrexa». O prelado rematou someténdose e deciarando: «Cando o Papa de Roma falou, o arcebispo de Cashel non pode facer mais que calar».

Pero o pobo irlandés foi menos dobregado que o prelado, e non quixo someterse ao Vaticano. O decreto que ordenaba aos católicos que deixasen de contribuíren ao «Tesouro de Parnell», tuvo un efecto inmediato contraproducente: a cantidade recollida no Tesouro subiu de 4.000 libras esterlinas a 40.000.

Tanto os conservadores ingleses como os orangistas ulsterianos afirman que a autonomía da Irlanda, poñenda ésta baixo o goberno do Papa, abriría unha nova era de intolerancia relixiosa e de persecución contra os protestantes. Un dos mais acérrimos enemigos do «Home Rule», o eminente poeta inglés Rudyard Kipling, expresou o seu temor até no verso:

We know the war prepared
on every peaceful home
We know the hells declared
for such as served not Rome.

Nós sabemos que a guerra é preparada
en cada pacífico fogar.

Nós sabemos que os infernos son declarados
para os que non axuden a Roma.

Nas suas protestas fogosas e brutalmente apasionadas, os orangistas berran:

«Kick the Pope» (couce ao Papa), como si o Home Rule establecese o goberno do papa na illa.

Moitos historiadores ingleses protestantes teñen reconecido que non pode culpase aos irlandeses das persecucións relixiosas nin de excesos fanáticos. Taylor escribe: «E de xustiza engadir que nas tres ocasións que conqueriron (os irlandeses) o dominio da illa, non mataron nin deron maltrato a ninguén por profesar unha relixión distinta da propia. Sufriron persecucións e ensináron o perdón, como se demostra no reinado de María, nas guerras do 1641 a 1648 e durante o trunfo de Jaime II».

Si houbo fanatismo relixioso na Irlanda, é o dos protestantes orangistas.

Son éstos tan odiosamente fanáticos, que, enloquecidos pol-a súa exacerbación, pol-a «bigotry», vén pantasma de persecución e a sombra mesma do Papa nas xusticeiras reivindicacións do pobo irlandés. Enfermiza visión de fanatismo n-uns, arma política n'os outros, o perigo da intolerancia católica na Irlanda é totalmente imaxinario.

(Seguiráse).

PENEIRANDO

Ao conecerse o resultado da discusión encol da acta de Arzúa —pol-a que o antidiulvano siñore Mella ficou composto e sen sere diputado— eran moitos os que, nos pasillos de ise descretado centro de xuntanza de falsos persoeiros da vontade popular chamado Parlamento, se lajaban de que o citado siñore non ocupase un posto no mesmo, xa que o tal posto, cicais mais que a ningún outro, ou pol-o menos como a poucos, semella correspondérlle por dereito propio.

De un país onde abonda poseere unha verba cursi,

foca e valeira ategada de retorcementos trasnoitados e mandados retirare, sen outras virtudes, pra sere coñsiderado como inalienable acredores a representación parlamentaria, xa se non pode decire nada, os feitos abundan pra faguere ostensivel a crítica mais sañuda que d'él poida faguérese...

Debutón o siñore Gil Casares (don Miguel) no Senado, como persoeiro no mesmo da Universidade compostelana (Non digamos da Gaega, xa que de ~~ela~~ xamais tivo nada) e as suas verbas foron pra pediren a reinstauración definitiva das facultades de Filosofía e de Ciencias na Universidade por él representada?; ¿icais o establecemento de laboratorios e gabinetes de traballo no dito centro cultural, culla defensa se lle encomendou polo claustro do mesmo?; ¿tal vez o escurecemento de irregularidades en oposicións ou en exercicios pol-o xeito? Nada de iso.

O siñore Gil Casares (don Miguel) ergueu, por primeira vez, a sua voz no Senado, pra pedire ó Ministro da Guerra que o destino a Oviedo de un novo Reximento de Inxenieros floara sen efecto e quen troques, fora destinado a Santiago, como n-un principio se 'maxinara... Non son precisos os comentarios. O apuntado abunda.

E menos mal ainda que algún xornal trocando, non sabemos si errónea ou piadosamente, os apellidos pón Casares Gil, troque que a moitos fará pensare si se trata ou non do fósil acobillado na Facultade de Farmacia de Vila podre en cuio caso calquera cousa espicaríase facilmente.

E abrajante a frecuencia con que, pra ocultaren e desmullaren os seus lloxos vergoñosos e os seus condenavais manexos, son utilizadas as verbas "patriotismo", patria sentimento patriótico" e outras semellantes pol-os profesionales de isa antroidada noventa que chaman política ó uso.

Por iso non en van, vaise donando o caso que cada vez munda mais, de atopare soamente persoas dignas, limpas de lixadura, entre as chatadas de "antipatriotas" e de enemigas dos Poderes constituídos actualmente.

O caso de Pi Margall acusado de filibustero, insurrecto e mal patriota pol-os causantes da perda colonial ainda se non hacha tan lonxano...

O ferrocarril da costa tan arelado de cote, inda que pol-a actitude dos pobos que ten de percorrere e salvare do illamento non-o semelle, axiña será un feito. A tarefa do reopranteio do seu trazado xa escomezou.

E'moi posivel que alá pra o ano dous mil escomece a sua construción. A data que tasneamos como probável inda que semelle lonxana non-o é. Pol-o menos eisi se deduce da rapidez conque o reopranteio se leva a cabo tratase de un verdadeiro reopranteio cangrexil, tal é a sua velocidade.

Un rapaz adúlón, amarelo él, e nado en Cuenca, que é catedrático en Ourense, comentando a conferencia que deu Correa Calderón na "Irmandade" de Cruña, dixó que non estaba conforme con que se supriman os "iños" e "iñas" no galego. Ten razón, senón ¿cómo lles fiamos

chamar aos Xaimiños, Felipiños e demais "iños" que por eiqui andan?.

O parvo Xaimiño non durme pensando no nazonalismo. En cuasa todos los números da sua revista para americanos "fala d'él". ¡Moitas gracias pol-o reclamo e acougue un pouquiño, senon vaise quedar sin miolos para seguir fabricando novelas!.

Os elementos liberaes de Albacete dirixíronse ao mantegoso García Prieto, pregándolle que "los dirijese con su consejo" ¡Probes xentes! nós que coldábase que somentes era na "Voz" ond'o coñecían!.

Eduardo Ortega Gasset, dixó no Congreso, saindo por malagueñas que para conquerir acta parlamentaria é preciso facer o mesmo que para ir a presidio.

Boa frase. Sobre todo despois que o mesmo Maura recoñeceu que a Xusticia do mais alto Tribunal de Xusticia ficou pol-o chan.

Pois si o Tribunal Supremo procede así, agariade legalidá dos xuzgados ruraes.

Probe pais onde ninguén, sabido esto, pide pol-a independencia do Poder xudicial.

Propaganda Agraria

Fai poucas datas fixose un mitin de propaganda agrario-nazonalista no Tremo, Brión, perto de Santiago. Nel faláron os irmáns Culebras, Fernández de Bodaño e Vilar Ponte.

Cáseque seguidamente fixose outro en Lugo, no que pol-os nazonalistas falou o irmán Lois Peña Novo, rexidor do concello da Cruña.

Vénense preparando outros actos semellantes.

A XUVENTUDE GALEGA

Galicia desperta pouco a pouco do profundo e longo sono en que viviu desde tempos lonxanos. Oxe, a labore d'as Irmandades, revistas escritas n'a fermosa lingua galega e traballos que fan d'unha maneira particoare todos aqueles galegos que sinten amore á verdadeira pátreas, van espallando as ideas da gran obra que ten como punto de chegada, a redenzón da que n'outros tempos foi unha nazon independente, e oxe, pol-a cubiza de catro galopís, vése asoballada y-escravizada, cuase constituindo unha colonia d'a Hespaña oficial; y-eso, resultando xa intolerabel, parecería menos mal, si fóramos unha colonia d'a Hespaña, pero unha posesión ben atendida e gobernada, como o merece por moitos conceutos, a nosa Galicia.

Estas ideas sobor da cuestiú nazonalista, contan oxe con moitísimos partidarios; o número d'estes eu non o poido decire, pero si asegúrovos que son a maior parte dos galegos que se

sínten verdadeiros fillos d'a Galicia. Níste gran feixe de nazionalistas que conta oxe a santa causa, encóntrase cuasi tod-a xuventude galega: tanto a qu'istá n'a Terra com'a que istá espallada por total-as partes d'o mundo, particoamente pol-as Américas.

Nós oxe, sen esquecer ós vellos que tan bos exempros nos deron, facemos chamamento á xuventude galega, pra que, pol-os medios que teña á sua man, traballe pol-a redenzón de Galicia: unhos por medio das revistas e xornás que se publican n'a nosa Terra e pol-as Américas; outros dando á lus d'a verdade os dereitos que temos os galegos pra que nos traten d'outra maneira máis lóxica aqueles que lles peta sirvámoslles d'escravos ou pouco menos; outros, ispecialmente os que se encontren fora d'a pátreas, constituíndo sociedades galegas, n'as que s'ispoñan por todol-os medios posibles, as ideías que nós profesamos, etc., etc.

O valente e nobre pobo céltico mostrouse sempre forte e animoso pra suas grandes ou pequenas cousas: n'ista que oxe nos

ocupa ispecialmente, xa ese que non falla a vontade: todo é sabelo traballare pra que dea o froito que cobizamos os bos e xenerosos.

Traballemos por todol-os medios pra que Galicia chegue a ser ceibe dos seus tiranos; pra conseguire isto, o primeiro que debemos faguer é loitáremos pra que xurda a persoalidá galega, cousa que se propoñen, por oxe, as irmandades xa constituídas; díspois, Dios dirá...

Móstrase que os bos e xenerosos son fortes e nobres defendendo a redenzón de Galicia, e no día de mañan.... deitemol-o noso sangue, si esto chegare a ser preciso, pra conseguire a libertade de Galicia, a úneca e verdadeira nosa pátreas.

E pra rematare, eiquí tedes o que dixu un dos nosos poetas:

«¡Loitade, pois, irmaos! ¿Qué val a morte
Si logramos a nosa independencia?»

URBANO LOUSADA M.

FOLLAS NOVAS

Libros e Revistas

De Portugal

«MAGNOLIA» (Rimas d'Amor e de Primavera).

Alexandre de Córdova, este notabre poeta portugués, que é tamén un moi culto oficial do Exército da República veciña, tén-nos agasallado c'un exemprar do seu libro cuio título vai a cabeza d'estas liñas.

O noso bô amigo, a quen profesámoslle fonda estima, acerta nas suas rimas a nos dar unha fonda sensación de beleza e de arte.

Alexandre de Córdova, é un dos novos poetas lusos que camiña seguro hacia o cume da gloria.

Todo fácese exquisito no libro d'este poeta de romanticísimo moi moderno!

Do que é pódese xusgar pol-a «Ofrenda» que lle sirve de introito:

«A's tuas mãos esguías e pequenas,

Entre folhosas rendas perfumadas

A oloendro, como as tuas tranças:...

—Que me lembran un par de pombas mansas

D'azas cansadas!

A's tuas mãos pequenas,

E luarizadas.....»

Asin é todo dedicado, madrigalesco, d'un macio lirismo, no libro «Magnolia», algunhas de cuías belas poesías publicaremos n'este boletín, para que nosos lectores as coñezan.

De Cataluña

«PALABRAS DE AUGUSTO CASIMIRO» Noso distinto ami-

go Juan Estelrich, tivo a bondade, que muito l'agradecemos, de nos remitire unha folla imprentada en catalán, na que, c'o rubro «Cataluña-Galicia-Portugal», fala do nazionalismo galego e das arelas que nós e os intelectuaes i-artistas portugueses sentimos por chegarnos a unha alianza farterna i-estreita, basada na historia, na Geografía e nas características comunaes do lirismo que fai xemeas as nosos almas.

Facemos somentes acuse de recibo, porque «El Noroeste» da Cruña, dou xa a coñecer o mais interesante do traballo de Juan Estelrich.

De Norteamérica

«O GALEGO NA UNIVERSIDADE DE KANSAS».

D. José M. Osma, merez un agasallo querendoso, ategado d'amore, pol-o traballo de divulgación e dignificación que ven facendo da lingua patria na Univeridade de Kansas, en Lawrence, da que él e culto profesore.

Xa temos falado dos propósitos do Sr. Osma. Mas oxe aquís propósitos abranguen a realidade mais espréndida. Finado o primeiro semestre lectivo, pódese decir que as conferencias dadas pol-o douto profesor, ós alumnos da universidade de Kansas, sobre a nosa literatura i-a nosa lingua nos tempos pasados e presentes foron de moito proveito.

O Sr. Osma fixo resaltar a notabre actuación de Galizia en total-as épocas.

Agora vai escomenzar as leccións do segundo semestre, i-el-as acabarán de demostrarlles ós mozos cultos de Norteamérica, como nós temos unha persoalidade propia i-un valor cultural que moitos parvos d'acó inda nos negan, resultando asin o mesmo que fillos desnaturizados.

Leede e propagade **NOS**, Revista de Vicente Risco

Desamor

Os ollos con que me miras
non son os acostumbrados,
na tua casa conezo
qu'andan os tempos mudados.

Cántiga popular.

¡Ai Manöel, Manoeliño,
Manoel d'os meus pecados!
¿porqué agora, queridiño,
non me miras seguidiño
c-os ollos acostumbrados?

—Marica, tí toleaches
ou seica inspirouche o deño
cando tal cousa pensaches.
Muller ¿tí non reparaches
qu'eu outros ollos non teño?

—Ai, Manöel, cómo viras
as follas que me enganaron
con tan docañas mentiras!
Os ollos con que me miras,
non son os que me miraron.

Pröbe de mín se coidara
que, cal nos tempos pasados,
soyo o teu peito ocupara!
Mais vexo na tua cara
qu'andan os tempos cambeados.

—Cambearíanse pra tí,
qu'eu sonche o mesmo ¡pardiolal!
—¿E logo, ô vires pr'eiquí,
por qué páraсте na escolal
¿Qué che se perdeu alí?

—E que teño alí un sobriño,
e quero saber se adianta.

—Ai, Manöel, Manoeliño,
¿é por saber do meniño,
ou por falar co a escolanta?

—Vaya, tí seica deliras
ou tes uns celos fundados
en cousas que son mintiras.

—Non, Manoel; tí non me miras
c-os ollos acostumbrados.

—Repito qu'outros non teño,
e proba de qu'inda sou
aque! que sempre t'amou!
é qu'ô teu lado inda veño
e qu'ô teu lado inda estou.

—Pois xura, s'eres capaz
—¡Tamén é empeño ateimado
xurar o qu'está porbado!

—¿Ves coma é certo, rapaz,
que ch'anda o tempo cambeados?

AVELINO RODRÍGUEZ ELÍAS.

Don Miguel Xil Casares.—A Escola Normal de Maestras, os Centros docentes, as forzas vivas da Cruña, os diputados pol-a circunscrición e Santa Bárbara.

Houbo istes días a parodia d-un sáinete. O Sr. D. Miguel Xil Casares, Senador pol-o Distrito Universitarió din que anunciou no Senado unha interpelación, millor dito, din que había de anunciar unha interpelación ou faguer un rogo pra que fose levado a Santiago a Escola Normal de Maestras.

Oficialmente nada se sabía nin se sabe; o Sr. Xil Casares nada dixó; a interpelación inda non pareceu; foi somentes un telegrama que acollía un rumor. Mais foi o suficiente pra que total-as forzas vivas da Cruña despertasen da vida contemplativa á que se adican; e se xuntaran comisiós das Escolas Normal, de Comercio, de Náutica, de Artes y Oficios, Cámara de Comercio, Autoridades, etc., etc., para protestar enrabexadamente contra da pretensión do Sr. Xil Casares. Se mandaron telegramas aos Ministros, aos Diputados, faláron os xornaes, e as forzas vivas, cansas do trafego, retornaron de novo, tranquiás e satisfeitas do deber cumprido, ao «doce farniente» da sua vida contemplativa.

Depois resultou que o Sr. Xil Casares non pedira o traslado a Santiago da Escola da Cruña, sinon que pedira a creación en Santiago d-unha nova Escola de Maestras, petición certamente moi xusta. As forzas vivas da Cruña, por non saberen nada de xeito oficial, o primeiro que debían faguer, inda que samente fose por cortesía, era dirixirse ó Sr. Xil Casares para se enteraren, e depois volver a dirixirse a él tamén pra lle rogar que retirase a sua petición. Mais a plancha xa non ten remedio.

Tal é o sáinete que se foi malamente representando, foi en troques fecundo en enseñanzas. Nos demostrou primeiro que as forzas vivas da Cruña se lembran de Santa Bárbara somentes cando trona; segundo, que os diputados pol-a circunscrición non valen para nada, e as mesmas forzas da Cruña pensan que non valen para nada cando a eles para nada se dirixen; terceiro, que os dous senadores pol-a Cruña non foron molestados na seguranza de os considerar incapaces a se ergueren no Senado pra rebatir o Sr. Xil Casares, e conste que nosoutros non queremos faguernos solidarios d-isa mala fama, contra da que protestamos, porque coidamos que o Sr. Ozores é home moito elocuente e o Sr. Pan moito elocuentísimo; e cuarto e derradeiro, que na Cruña as forzas vivas inda no adeprenderon a faguer máis política que a política de telegrama, tan desacretada sempre e moito máis dende que o Sr. Morodo foi Persidente da Cámara de Comercio; teñen as forzas vivas da Cruña que daprender do Sr. Fraga, Persidente da xunta de Obras do Porto, o úneco que sabe faguer política de realidás, e o máis vivo de total-as forzas.

Nosoutros, si o Sr. Xil Casares nos pidira consello, lle diríamos que debía pedir o traslado para calquer lado de todol-os Centros docentes da Cruña, porque non hai dereito a ter unha Escola de Comercio sin edificio, unha Escola Normal sin edificio, unha Escola de Náutica sin edificio, sin material, e onde os profesores son abogados, dibuxantes, violinistas, etc., pero ningún é marino, un corpo de profesorado enciclopédico que pertenece a un tempo a todos ises centros; non hai dereito, n-unha palabra, a ter Escolas sin maestros, sin paga, sin material e sin edificios. Si todo isto o debe faguer o pobo, iste demostrou a sua incapacidade pra soste ises Centros dende o momento que pasan anos e anos sin faguer nada; si é cousa dos representantes, o pobo demostra a sua incapacidade ó non darles a cesantía; si é cousa do profesorado, hai que disolver un profesorado tan abúlco. N-unha palabra: pobo, representantes, autoridades e profesores, ou traballar pra dinificar ises Centros docentes ou conformarse c-o seu traslado; mais as cousas non deben seguir como até d'agora. Os sáinetes ir representalos ó Teatro. Porque no fondo de todo isto—e aquí tendes a clave do sáinete—somentes hai unha cazorra manioobra da «Voz de Galicia» que quer por todol-os xeitos desacreditar o Sr. Xil Casares ó que non lle perdona que haxa saído Senador derrotando o candidato garci-pretista.

L. P. N.

Lea vostede,

NOS

Bolelin mensual da cultura galega. Orgao da sociedade galega de publicaci3n «N3s»

DIREITOR: Vicente Risco

Editase en Ourense

Redaici3n e Administraci3n: Padre Feij3o, 12

Abonamento

Doce n3meros, na Pen3nsua . . .	6 p3as.
» » Fora	15 »
N3mero solto	0'60 na Pen3nsua
<u>1'50 fora</u>	

EFFECTOS NAVALES

— DE —

Ferrer y Compa3a-Sucesores
F. BERTRAN E MIRAMBELL

Vigo e a Cru3a

Casa fundada en 1868

Artigos xeneraes pra equipo da Marina Militar, vapores, barcos de vela e pescadores.

Gran H. Universal

Rua da Reina (da Rain3a) 21 - LUGO

O mais novo e millor

Ten carto de ba3o moderno. Disp3n de tel3eno (n3m. 116) e de coche da casa para todolos trens.

O Gran H. UNIVERSAL merece ser visitado

Leutores:

Quen queira ter un traxe bo, xeitoso e que lle coste pouco di3eiro, que o faga na Xastrer3a de

Xos3 Varela da Costa

R3a do Circo, 16-VIGO

LA SALUD

CASA DE BA3OS
A MILLOR DA CRU3A

Avenida de Rubine, 22 (Riazor)

FARMACIA EUROPEA

— DE —

Lopez Abente

— REAL, 55 —

A millor surtida da Cru3a e un dos establecimentos da s3a crase que mais honran a Galicia. Montada con arreglo os derradeiros adiantos.

Materiales de construcci3n

CEMENTO ASLAND
MADEIRAS — CARB3N
CENTRO XENERAL DE SEGUROS

Ignacio Pedregal

NA CRU3A

Lloyd Real Holand3s

ANSTERDAN

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD

Servicio r3pido por vapores correios desd'a
Cru3a e Vigo cada tres semanas

L3nea de Am3rica do Sur

Vapor correo r3pido . . .	«LIMBURGIA»
Id. id. id.	«Brabant3a»
Id. id. id.	«GELRIA»

L3nea de Cuba-M3jico e Nova Orleans

Vapor correo r3pido . . .	«HOLLANDIA»
Id. id. id.	«FRISIA»
Id. id. id.	«ZEELANDIA»

Admiten pasaxeiros de Primeira, Segunda, Intermedia e Terceira crase.

As prazas te3en que solicit3rse con anticipaci3n.

Informar3 sobre precio de pasaxe e cabida

D. Raimundo Molina e Couceiro, Consignatario na Cru3a e Vigo

COMPAGNIE GENERALE TRASATLANTIQUE

Vapores Correos de gran velocidade Servicios directos dende o porto da Cruña
Próximas saídas pra Habana e Veracruz

Prezos do pasaxe incluídos os impostos

Primeira crase	}	Ponte de paseo: Camarotes de luxo . . .	Ptas.	2.053'75	2'138'75
		Id. id. Camarotes exteriores . . .	»	1.668'75	1.753'45
		Id. superior: Id. id. . . .	»	1.498'75	1.593'75
		Id. id. Id. interiores . . .	»	1.293'75	1.378'75
Ponte inferior		»	1.295'75	1.378'75	
Segunda crase		»	1.103'75	1.088'75	
Preferencia		»	808'66	798'60	
TERCEIRA CRAS		»	328'60	343'60	

O día fixo de saída anunciaráse oportunamente.

O pasaxeiro que desee embarcar ten de remitir seguidamente o nome e mail-o importe do pasaxe, sen emprender viaxe hastra que teña a conformidade do Consinatario de que se lle reservou a praza. Os emigrantes e todol-os equipaxes, son levados a bordo por conta da Compañía.

Pra toda crase de informes sóbor de datas de saída, prezos do pasaxe e tipos de flete, dirixirse o seu Consinatario.

D. NICANDRO FARIÑA, Rua de Compostela, esquina a Praza de Lugo

COMPAÑÍA CHARGEURS REUNIS

Pra os portos de PERNAMBUCO, RIO JANEIRO, MONTEVIDEO e BOS AIRES, sairán directamente d'este porto os vapores de dobre hélice e 10.000 toneladas

O día 13 de Marzo sairá o magnífico vapor

Villaret de Joyeuse

Prezo do billete en terceira crase, 536'75

Admiten pasaxeiros de 1.ª, 2.ª, 2.ª económica e 3.ª crase.

Nenos menores de 2 anos, un gratis por familia; de 2 a 5 anos, coarto pasaxe; de 5 a 10 anos, medio pasaxe; maiores de 10 anos, pasaxe enteiro.

NOTAS INTERESANTES.—As mulleres que levan nenos que non chegan aos 10 anos, chamadas pol-os seus maridos, non poden embarcaren pra BOS AIRES si non presentan n'esta Agencia un certificado PRECISAMENTE DO DEPARTAMENTO DE EMIGRACION DE BOS AIRES, permitindo-lles o embarcaren na REPUBLICA ARXENTINA. Non teñen valor algún as cartas de chamada, autorización nin poderes ante os Cónsules hespañoles.

As mulleres que se atopen n'estas condicións e non presenten NECESARIAMENTE dito certificado, non ooden embarcar. Tamén teñen que presentaren o mesmo certificado os emigrantes que teñan MAIS DE 60 ANOS e non vaian acompañados da súa familia.

O día da saída anunciaráse con oportunidade.

Os pasaxeiros teñen de presentarse n-esta Agencia cinco días antes da saída do vapor.

Pra informes dirixirse aos Axentes Xeueracs en Hespaña.

ANTONIO CONDE (Fillos) Praza d'Ourense, 2--A CRUÑA

COMPAGNIE DE NAVIGATION SUD-ATLANTIQUE

Saída do porto da Cruña para Bahía, Río de Xaneiro, Santos, Montevideo e Bos-Aires

O día 21 de Marzo sairá da Cruña o paquete correo

SAMARA

de 10.000 toneladas, admitindo carga e pasaxeiros.

	Pernambuco	Bahía	Río Xaneiro	Santos	Montevideo	Bos Aires
En primeira crase. Ptas.	1.215'90		1.506'90	1.555'40	1.700'90	1.749'40
En segunda crase. »	894'95		967'70	991'95	1.064'70	1.113'25
En segunda intermedia . . . »	690'50		690'60	690'60	690'60	690'60

Prezo do pasaxe en 3. crase a Brasil, Montevideo e Bos Aires (includidos impostos), **Pesetas 521'75**

Para mais informes dirixirse aos seus consinatarios:

ANTONIO CONDE (Fillos) Praza d'Ourense, 2--A CRUÑA